

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: tehingu juriidiline vorm peab vastama selle tegelikule majanduslikule sisule

Riigikohus: tehingu juriidiline vorm peab vastama selle tegelikule majanduslikule sisule

4. märts 2020

Riigikohtu halduskolleegium juhtis lahendis tähelepanu sellele, et ettevõtluses tehingute vormistamisel võib arvestada maksunduslike kaalutlustega, ent tehingule ei ole lubatud anda maksunduslike kaalutluste tõttu selle majandusliku sisuga võrreldes moonutatud juriidilist vormi.

Riigikohtusse jõudis OÜ Vallaste ja Partnerid (kaebaja) ning Maksu- ja Tolliameti (MTA) vaidlus maksuotsuse üle, milles MTA leidis, et kaebaja tehingud viie alltöövõtjast osahinguga on näilikud ja tühised. Näilikkus seisnes MTA hinnangul selles, et tegelikeks alltöövõtjateks olid füüsilised isikud, mistõttu tulnuks tehingud maksustada tööjõumaksudega.

Riigikohtu halduskolleegium märkis esmalt, et ei nõustu MTA seisukohaga, nagu oluaks vaidlusalused tehingud näilikud. Näiliku tehingu puhul ei soovi pooled tegelikult tehingut sõlmida ega pea tehingus näidatud õigusi ja kohustusi enda jaoks siduvaks. Praegusel juhul soovisid pooled, et alltöövõtjatest äriühingud teeksid kokkulepitud tööd, mille eest on neil õigus saada tasu. Sealjuures ei viidanud asjaolud, et pooltel oli varjatud kavatsus tekitada raha käsutamise õigus füüsilistele isikutele – makstud tasu jäi alltöövõtjatest äriühingute käsutada.

Kuigi kaebaja lepingud äriühingutega ei olnud näilikud, ei vastanud lepingute juriidiline vorm nende majanduslikule sisule. Riigikohtu hinnangul oli osahinguga eesmärk tehingute tegemisel hoida kõrvale tööjõumaksudest ja ta sai sel viisil maksueelise. Osahingule vahetult teenust osutanud füüsiliste isikute kui alltöövõtjatest äriühingute tegelike kontrollijate eesmärk oli rahaliste vahendite kogumine nendega seotud alltöövõtjatest äriühingutesse. Majanduslikus mõttes maksti füüsilistele isikutele töö eest palka. Ehkki ettevõtlusvabaduse kasutamisel on majandustegevuses lubatud arvestada maksunduslike kaalutlustega, ei ole lubatud maksunduslike kaalutluste tõttu anda tehingule majandusliku sisuga võrreldes moonutatud juriidilist vormi. Sellisel juhul ületab äriühing lubatava kujundusõiguse piirid.

Praegusel juhul oleks isikutevahelisi seoseid ning muid asjaolusid (nt osahinguga kõrge marginaal) arvestades vastanud tehingute tegelikule sisule see, kui kaebaja oleks füüsilistele isikutele palka maksnud, sellelt ettenähtud maksud tasunud ning füüsilised isikud oleksid saanud tasu oma äriühingutesse investeerinud.

Riigikohus märkis ka, et iseenesest pole maksumaksjal kohustust toimida viisil, mis toob kaasa kõrgeima maksukoormise. Nii on kaebajal õigus maksta oma juhatuse liikmetest osanikele dividende, mis on osanike passiivne tulu ning mis tuleb maksustada üksnes tulumaksuga. Milline on kohane vahetult aktiivse ja passiivse tulu vahel, on praktikas ebaselge. Maksu- ega kohtumenetluses ei selgitatud, kas osahing on maksnud dividende, ega analüüsitud üksikasjalikult juhatuse liikmetega seotud alltöövõtjatest äriühingutele tehtud väljamakseid. Seetõttu rahuldab Riigikohus kaebuse juhatuse liikmetega seotud äriühingutele makstud

tasu maksustamise osas.

Riigikohus täpsustas lahendis ka juhatuse liikme lepingu asjaolusid. Riigikohus ei nõustunud MTA seisukohaga, et osaiüingu lepingud kolme alltöövõtjast äriühinguga, mille ainuosanikud olid kaebaja juhatuse liikmed, olid majandusliku sisu järgi juhatuse liikme lepingud. Ehkki kaebaja juhatuse liikmetele kuulunud äriühingud täitsid alltöövõtulepingu alusel ülesandeid, mis kuuluvad just nende vastutusalasse, pole juhatuse liikmel õiguslikku kohustust täita muid ülesandeid, kui tuleneb äriseadustikust (osaiüingu esindamine, juhtimine ja raamatupidamise korraldamine). Juhatuse liige ei pea, kuid võib täita muid ülesandeid – sealhulgas osutada klientidele teenust –, kuid sellisel juhul täidab ta ülesandeid muu õigussuhte, näiteks töölepingu raames.

OTSUS [1]

Susann Kivi

Riigikohtu pressiesindaja

+372 5333 9846

susann [dot] kivi@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-tehingu-juriidiline-vorm-peab-vastamasse-tegelikule-majanduslikule>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-18-1740/36>